

ILOS' årsrapport om forskning 2014

Denne årsrapporten tar for seg noen av de viktigste områdene ved ILOS' forskningsvirksomhet, og er en presentasjon av både tiltak og resultater for 2014. Det er et høyt nivå på instituttets virksomhet, men samtidig ser vi et utnyttet potensiale.

Instituttets strategiplan 2011-2014 har et uttalt mål om å øke forskningsaktiviteten, og en måte å måle dette på, er ved både å publisere forskning av høy kvalitet og også å søke å øke instituttets eksternfinansierte forskningsvirksomhet.

Priser og utmerkelser

Tore Rem, professor i engelskspråklig litteratur, mottok Kritikerprisen for beste sakprosbok for voksne i 2014. Rem fikk prisen for boken «Knut Hamsun. Reisen til Hitler», en forskningsbasert sakprosbok for allmennleseren.

Silje Susanne Alvestad mottok H.M. Kongens gullmedalje for avhandlingen *Beware of fakes! Fake imperfectives in the Slavic imperative* for graden Ph.d. Avhandlingen ble levert i 2013, og prisen ble delt ut under Universitetets årsfest 2. september 2014.

Etter nominasjon fra ILOS ble det under Universitetets årsfest utnevnt to fremtredende utenlandske akademikere til æresdoktorer ved UiO: Siri Hustvedt, amerikansk forfatter med norske aner, og Deirdre Wilson, professor emerita i lingvistikk ved University College London. Nominasjonen av Wilson ble gjort sammen med IFIKK.

Arne Melberg, professor emeritus i allmenn litteraturvitenskap, ble i 2014 tildelt den prestisjetunge Svenska Akademiens essäpris, en pris som bedømmer fremragende essaykunst uavhengig av emnevalg eller format.

Forskerrekruttering

Instituttet ønsker å knytte til seg flest mulig nye stipendiater og postdoktorer og vil i årene som kommer foreta flere nyansettelser. I 2014 startet fem nye stipendiater på ILOS: 1 eksternfinansiert og 4 HF-finansierte. ILOS fikk én ny postdoktor i 2014 på et NFR-finansiert prosjekt, og to forskere ble ansatt på prosjektene *Discourses of the Nation and the National* og *Traces of History*.

Sammenlignet med foregående år ble det i 2013 ansatt 10 nye stipendiater. Det har vært en liten økning de to siste årene etter de to nedgangsårene i 2012 og 2011, da det bare ble ansatt fem stipendiater.

Disputaser

I 2014 ble det gjennomført sju disputaser knyttet til ILOS. I 2009 hadde instituttet sju disputaser, i 2010 kun tre, mens det i 2011 og 2012 ble gjennomført henholdsvis seks og fire disputaser. I 2013 ble det gjennomført hele ti disputaser. De sju som disputerte i 2014 kom fra flere fagmiljøer. De nye doktorene var, i alfabetisk rekkefølge:

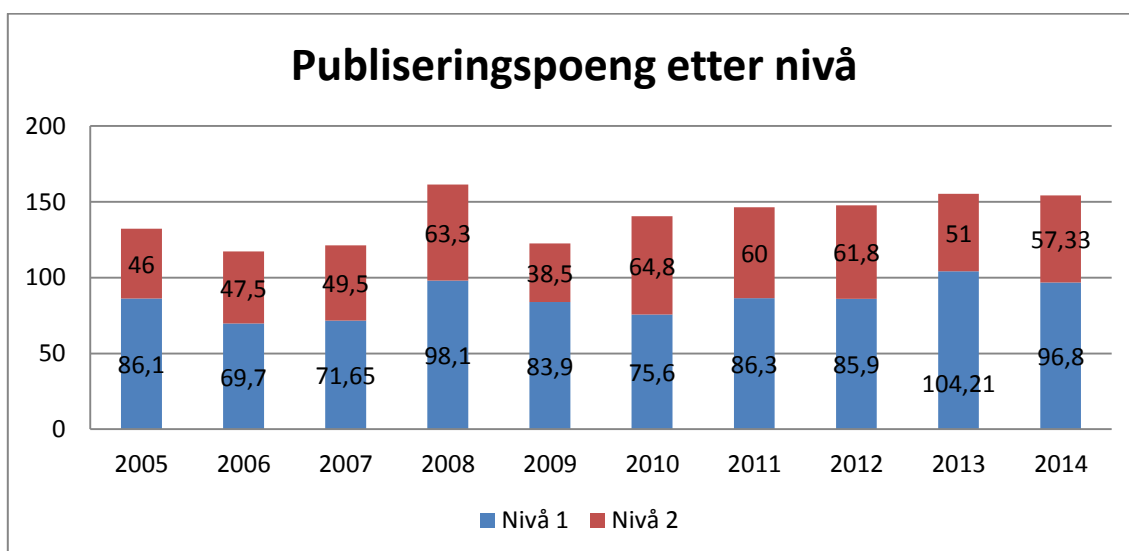
1. André Avias: *La composition textuelle: des plans de textes à la macro-proposition*. Fransk språk.
2. Håvard Swane Bækken: *Selective Law Enforcement in Russian Politics 2007-2011. Action for Extra-Legal Purposes*. Russlandsstudier.
3. Finn Iunker: *Der Jasager (erste Fassung). Text, frühe Rezeption und Einverständnis als Einwilligung*. Allmenn litteraturvitenskap og Tysk.
4. Jon Anstein Olsen: *Neo-Darwinian Conservatism in the United States*. Nord-Amerika-studier.
5. Nicolas G. Pottier-Casado: *The Haunted Gaze: A Study of the Spectral in Virginia Woolf's Work*. Allmenn litteraturvitenskap.
6. Audun Solli: *The power of film in Venezuela and Mexico, 1980-2010. Contesting and supporting state power*. Latin-Amerika-studier.
7. Audun Renolen Aasbø: *Skiløperkunstens litterære kraftsentrum. Fridtjof Nansen og den moderne skiidrettens framvekst*. Allmenn litteraturvitenskap.

Fire av disse kvalifiserte til fullt (tolv måneder) og én til seks måneders gjennomføringsstipend.

Publisering

Det har i flere år vært et uttalt mål for instituttet å øke forskningspubliseringen. Etter toppåret 2008 med over 160 poeng, gikk andelen poeng markant ned i 2009, for så å gå opp igjen. Etter noen år med i underkant av 150 poeng, har andelen økt noe etter 2013. Instituttet har i 2014 en økning på nivå 2 selv om det er en ørliten nedgang totalt sett sammenlignet med fjoråret:

Tabell 1: Utvikling i publiseringspoeng¹ per nivå (2005-2014):

Når det gjelder poeng per stillingskategori, er det vanskelig å si noe entydig om tallene. De forskjellene som er, kan vi sannsynligvis tilskrive naturlige fluktasjoner.

¹ En oversikt over vektning av publikasjoner finnes på <http://www.hf.uio.no/ilos/foransatte/arbeidsstotte/forskning/dokumentasjon/cristin/publiseringspoeng.html>

Tabell 2: Utvikling i publiseringspoeng per stillingskategori ved ILOS i perioden 2007-2014:

År	FVA ²	MVA	Emeriti	TA	Sum
2007	97,85	16,1	5,2	2	121,2
2008	105,8	38,9	11,28	4,4	161,4
2009	73,23	41,1	8,1	-	122,4
2010	103,06	33,48	-	4,2	141,2
2011	98,38	42,06	5,9	-	149,2
2012	97,09	38,25	11,2	1,2	149,5
2013	114,08	29,53	10,1	1,5	155,2
2014	94,51	33,23	21,88	4,5	154,12

Kjønnsforskjeller

Mens de i foregående år har vært store forskjeller publisering på nivå 1 og 2 mellom de mannlige og kvinnelige ILOS-forskerne, var det i 2013 noenlunde lik andel mellom kjønnene. I 2014 er det kvinnene som totalt sett publiserer mest. Av de som publiserte i 2014 er det 34 kvinner og 24 menn, og kvinnene publiserer noe mer enn menn på begge nivå. Kvinnene står for 91,95 publiseringspoeng totalt mens menn har produsert 62,17 publiseringspoeng.³

Tabell 3: Nivå 1- og nivå 2-publisering, 2006-2014, prosentfordelt etter kjønn (alle ansatte):

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Nivå 1									
% K	35,5	37,2	34,7	64,6	47	46,5	49	49,6	59,02
% M	64,5	63,8	65,3	35,4	53	53,5	51	50,4	40,98
Nivå 2									
% K	18,9	34,3	57,7	44	55	23	61	48,4	59,88
% M	81,1	65,7	42,3	56	45	77	39	51,6	40,12

Tematiske områder

ILOS ble i 2013 tildelt to av fakultetets utlyste tematiske forskningsområder: «Syntaks og semantikk» (SynSem), ledet av Atle Grønn fra ILOS og Dag Haug fra IFIKK, og «Traveling Texts: Translation and Transnational Reception», ledet av Cecilia Alvstad fra ILOS og Anastasia Maravela fra IFIKK. I tillegg valgte instituttet å gi økonomisk støtte til det tredje tematiske området som vi innstilte: «Discourses of the Nation and the National», ledet av Ljiljana Šarić med assistanse fra Elizaveta Khachatryan og Mark Luccarelli, alle fra ILOS. Prosjektet har også samarbeid med HF-forskere fra IMK, IAKH og IKOS.

Disse tre forskningsområdene startet opp i 2014 og har etablert kontakt med enkeltforskere og forskningsmiljøer ved andre fakulteter ved UiO. I tillegg har de alle omfattende internasjonale kontakter og nettverk. Det ble ansatt to nye stipendiater på «Traveling Texts». I tillegg ble det ansatt en forsker på «Discourses of the Nation and the National». Vi ser allerede at energien og synergieffektene i disse tre forskningsområdene har en positiv effekt på forskningsmiljøet på ILOS. Instituttledelsen ønsker å bidra til å ivareta og styrke denne effekten. Et interessant trekk ved mange

² FVA = fast vitenskapelig ansatte, MVA = midlertidig vitenskapelig ansatte, TA = teknisk-administrativt ansatte.

³ I følge tall fra DBH er det 44,4 % kvinner i førsteamanuensisstillinger og 42,5 % kvinner i professorstillinger ved instituttet i 2014. Av ansatte i vitenskapelige stillinger er det totalt sett 54 % kvinner.

nye tiltak er at ILOS-forskere viser større vilje til å samarbeide om forskning.

Ny organisering av ph.d.-utdanningen

I løpet av 2013 ble det opprettet et nytt ph.d.-team bestående av forskningsleder Jakob Lothe, professor Ljiljana Šarić og professor Jeroen Vandaele. Ljiljana Šarić har et særlig ansvar for områdestipendiatene, mens Jeroen Vandaele fungerer som kontaktpunkt for språkstipendiatene til ILN som har ansvaret for språkstipendiatenes utdanningstilbud. Tilsvarende har ILOS ved Jakob Lothe ansvaret for ph.d.-utdanningen til litteraturstipendiatene på hele HF. Jakob Lothe er også koordinator og ansvarlig for de obligatoriske ph.d.-kursene for alle stipendiatene ved HF.

Forskningstermin

Fast vitenskapelig ansatte med forskningstid kan søke instituttet om forskningstermin. I 2012 ble det innført en ny regel om at forskningstermin normalt bare tildeles personer med i gjennomsnitt minst 0,7 publikasjonspoeng per år i løpet av de siste seks år. I 2014 fikk fire ansatte innvilget forskningstermin, to ansatte fikk innvilget ett semesters avspasering.

Forskningsmidler

Forskningskomiteen er som tidligere år det behandlende og innstillende råd for instituttets forskningsmidler, mens fordeling av forskningsmidler gjøres av instituttleder.

For 2014 ble det utlyst forskningsmidler i tre runder. I første runde, utlyst i desember 2013, var det 600 000 kroner til fordeling. Det ble tildelt i underkant av kr 450 000. Det ble søkt om midler til mange ulike formål: konferansestøtte, forskningsassistanse, publiseringsstøtte, arrangement av workshops og forskningsreiser. I andre runde, lyst ut i mai 2014, ble det lyst ut 400 000 kroner, hvorav 120 000,- var øremerket arrangementsstøtte. Også her kom det inn søknader til mange ulike formål, og flere forskere gikk sammen om å søke midler. Det ble delt ut nesten 350 000, hovedsakelig til konferansedeltakelse, men også til workshops, forskningsassistanse, publiseringsstøtte og språkvask. I tredje runde ble det utlyst 400 000 og bevilget i overkant av 70 000 kroner. Det kom svært få søknader, og det ble bevilget midler til aktiviteter som språkvask, workshop, copyediting og forskningsassistanse. Vi ser stadig at flere ILOS-forskere søker om midler til prosjekter som ikke bare medfører, men forutsetter tett faglig samarbeid. Dette er en utvikling instituttet vurderer som positiv.

Småforskmidler

Ordningen med personlige småforskmidler ble videreført av HF og ILOS også for 2014. Dette er midler som kommer i tillegg til de ordinære driftsmidlene, og gis til vitenskapelig ansatte på grunnlag av oppnådde publiseringspoeng, men med minst 2,1 poeng i løpet av de tre siste årene.

Småforskmidlene utgjør inntil 20 000 kroner og kan benyttes til reiseaktivitet, finansiering av seminarer/konferanser, prosjektadministrasjon eller til å invitere gjesteforskere. Det er dessuten mulig å benytte småforskmidlene til å lønne vitenskapelige assistenter, eller til publiseringsstøtte. Midlene må benyttes i løpet av 2015 og kan ikke overføres.

I 2014 var det 39 av ILOS' forskere som fikk tilbud om å søke om småforskningsmidler, basert på publiseringstall for perioden 2011-2013.

Eksternfinansiering

Instituttet har en uttalt strategi om å forsøke å øke andelen eksternfinansiert virksomhet. Dette er grunnen til at forskerne oppmuntres til å søke om eksternfinansierte prosjekter, både fra Norges forskningsråd (NFR) og fra EU. Tore Rem fikk et treårig arbeidsstipend på kr 800 000 fra Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, mens Pål Kolstø fikk kr 100 000 fra Fritt Ord.

Norges forskningsråd

Det ble i 2014 søkt om midler fra NFR ved flere utlysninger: ILOS sendte inn søknader til FRIPRO-utlysningen i mai, fire forskerprosjekter, fem postdoktorsøknader og en søknad om arrangementsstøtte. Kun søknaden om arrangementsstøtte ble innvilget.

EU

Det ble i mars sendt inn to søknader om European Research Council (ERC) Starting Grant. I mai ble det levert en søknad til ERC Consolidator Grant og i oktober ble det sendt inn to søknader til ERC Advanced Grant.

Det ble også sendt inn en søknad om støtte fra EØS-midlene.

ILOS vedtok på instituttstyremøtet 3. november å sette av midler i budsjettet for 2015 som skal stimulere til flere søknader om eksternfinansiering.

Internasjonalisering

Mange av ILOS' forskere reiser utenlands på lengre og kortere utenlandsopphold. Samtidig som mange av våre forskere reiser ut, er det også mange forskere som kommer til instituttet som gjesteforskere og/eller gjesteforelesere. Noen har kommet i forbindelse med pågående prosjekter, mens andre har kommet som frittstående forskere. Ikke minst kommer det en del innreisende ph.d.-er til instituttet.

Arrangement

Det blir gjennomført mange ulike arrangement i regi av ILOS. Det arrangeres jevnlig fagseminarer i regi av ulike forskergrupper, som Seminar for oversettelse og Corpus Linguistics Group. Den samlede aktiviteten har økt etter innføring av de tematiske forskningsområdene og etter at ILOS fikk ansvar for ph.d.-utdanningen i litteratur.

I tillegg inviteres mange gjesteforelesere til ILOS. Noen inviteres av forskergrupper, mens andre primært blir invitert i tilknytning til ordinær undervisning.

Her er noen av forskningsarrangementene som ble gjennomført i 2014:

- Søkerseminar om FRIPRO-midler 13. mars: *Fra idé til realitet: Hvordan lykkes med prosjektsøknaden?* Seminaret var svært vellykket og vil gjentas i 2015.
- I april arrangerte forskernettverket i Digital Humaniora (der flere ILOS-forskere inngår) et seminar om forskning, utvikling og undervisning innenfor digital humaniora.

- I begynnelsen av september tok to av instituttets stipendiater initiativ til et todagers seminar om reiselitteratur: *Travel Writing*. Seminaret ble avsluttet med et vellykket arrangement på Litteraturhuset.
- I midten av september var stipendiater og forskere samlet til et Ph.d.-seminar på det norske instituttet i Roma. Seminaret, *Unpacking the Nordic*, var inspirert av UiOs nye, tverrfakultære satsing *Unpacking the Nordic Model*. Seminaret vil danne grunnlaget for en bok, *Perspectives on the Nordic*, redigert av Jakob Lothe og Bente Larsen (fra IFIKK).
- I oktober ble det tverrfaglige strategiseminar «Møtet mellom humaniora og naturvitenskapene» arrangert. ILOS sto bak arrangementet som er inspirert av UiOs Livsvitenskap-satsing.

Det ble også avholdt flere interne fagseminarer i 2014. Det arrangeres jevnlig seminarer og avhandlingsforum for instituttets ph.d.-stipendiater.